

Sygn. akt VII U 627/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 czerwca 2016r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Agnieszka Stachurska
Protokolant:	Urszula Kalinowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 czerwca 2016r. w Warszawie

sprawy M. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o wcześniejszą emeryturę

na skutek odwołania M. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 17 lutego 2016r., znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje M. S. wcześniejszą emeryturę od dnia 1 lutego 2016r.

UZASADNIENIE

M. S. w dniu 30 marca 2016r. złożył do Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., odwołanie od decyzji z dnia 17 lutego 2016r., znak: (...), odmawiającej prawa do wcześniejszej emerytury.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony podniósł, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie zaliczył do stażu pracy okresu nauki zawodu od 1 września 1970r. do dnia 17 czerwca 1972r. z uwagi na brak świadectwa pracy, a także okresu pracy w gospodarstwie rolnym babki F. W. w okresie od dnia 1 lipca 1970r. do dnia 31 sierpnia 1970r. ze względu na brak ukończonych 16 lat. Według ZUS udowodniony na dzień 1 stycznia 1999r. został zatem okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 24 lata, 11 miesięcy i 17 dn.

Dodatkowo M. S. wskazał, że faktycznie pracował w gospodarstwie babki we wszystkie wakacje i ferie po ukończeniu szkoły oraz potem – aż do końca 1973r. Następnie podjął pracę zawodową i pomoc świadczył tylko w okresach urlopu aż do przekazania gospodarstwa rolnego przez babkę na rzecz Skarbu Państwa w grudniu 1974r. (odwołanie od decyzji ZUS z dnia 30 marca 2016r., k. 2 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podniósł, że ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999r. nie spełnił przesłanki co najmniej 25 letniego okresu składkowego i nieskładkowego dla mężczyzn. W ocenie Zakładu Ubezpieczeń, na podstawie przedłożonych dokumentów, udowodniony został staż ogólny ubezpieczonego wynoszący 24 lata, 11 miesięcy i 17 dni. Nie został doliczony do niego okres pracy w gospodarstwie rolnym F. W. od dnia 1 lipca 1970r. do dnia 31 sierpnia 1970r. Zgodnie z art. 10 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również przypadające przed dniem 1 stycznia 1983r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7 są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu, traktując je jako okresy składkowe. Ubezpieczony, jak podał organ rentowy, we wskazanym okresie nie miał ukończonych 16 lat, a ponadto fakt zamieszkiwania poza gospodarstwem rolnym przez znaczną część roku oraz praca dorywcza w gospodarstwie rolnym w czasie przerw wakacyjnych czy też ferii uczniów lub studentów szkół wyższych nie dawały podstaw do uznania, że M. S. stale pracował w gospodarstwie rolnym w charakterze domownika.

Organ rentowy nie uwzględnił do stażu pracy M. S. również okresu od dnia 1 września 1970r. do dnia 17 czerwca 1972r., tj. praktycznej nauki zawodu, z uwagi na brak świadectwa pracy. Ponadto wskazał, że jak wynika z zaświadczenia z dnia 9 marca 2016r. wystawionego przez Zespół Szkół im. (...) w L., zajęcia praktyczne realizowane były w szkole bez zawierania dodatkowych umów o przygotowanie zawodowe, zatem czynności wykonywane przez ucznia stanowiły realizację obowiązków uczniowskich, a nie pracowniczych (odpowiedź ZUS na odwołanie z dnia 19 kwietnia 2016r., k. 8 a.s.).

W toku postępowania w piśmie procesowym z dnia 9 maja 2016r. M. S. podtrzymał swoje stanowisko wyrażone w odwołaniu i wniósł o przyznanie mu prawa do emerytury. Dodatkowo wskazał, iż w odpowiedzi na odwołanie organ rentowy nie odniósł się do jego argumentacji i dowodów potwierdzających pracę w gospodarstwie rolnym po 16 roku życia w okresie od stycznia 1972 roku do grudnia 1973 roku (pismo procesowe M. S. z dnia 9 maja 2016 roku, k. 16 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. S., urodzony (...), uczęszczał do (...) Szkoły Budowlanej w L. w okresie od 1 września 1970r. do 17 czerwca 1972r. We wskazanym okresie realizował również zajęcia praktyczne oraz praktykę zawodową w zawodzie betoniarz-zbrojarz bez zawierania dodatkowej umowy o przygotowanie zawodowe. Nauka praktyczna była realizowana przez 2 dni w tygodniu, zaś zajęcia teoretyczne przez 4 dni w tygodniu (zaświadczenie z dnia 9 marca 2016r., k. 3 a.s., zeznania M. S., k. 32 – 33 a.s.).

W okresie uczęszczania do szkoły M. S., zamieszkujący wówczas w D., kiedy nie miał zajęć w szkole, pracował w gospodarstwie rolnym babki F. W., która w latach 1961 – 1974 była właścicielką gruntów położonych w obrębie P. i W. o łącznej powierzchni 7.36 ha (zaświadczenie z dnia 15 marca 2016r., k. 4 a.s.). Z uwagi na śmierć rodziców – matki w 1971r. i ojca w 1972r. – ubezpieczony w wakacje oraz ferie pomagał w pracach prowadzonych w gospodarstwie i tam wówczas zamieszkiwał (zeznania świadków: K. Ś., k. 31 a.s. i K. B., k. 31 – 32 a.s., zeznania M. S., k. 32- 33 a.s., oświadczenie wnioskodawcy w sprawie braku dokumentów, k. 7 a.s., zeznania świadków z dnia 15 marca 2016r., k. 5 – 6 a.s., zaświadczenie z dnia 4 lutego 2016r., k. 15 t. III a.r.).

Po ukończeniu szkoły ubezpieczony nadal wykonywał prace w gospodarstwie babki aż do 30 grudnia 1973r. Wówczas nigdzie nie pracował i choć na stałe był wciąż zameldowany w D., to większość czasu mieszkał we wsi P., u babki, a do domu w D. jechał przeważnie raz w tygodniu, żeby zmienić ubrania. W gospodarstwie, które babka prowadziła sama (mąż babki zmarł), wykonywał wszelkie prace polowe jak również prace związane z obsługą inwentarza. W skład gospodarstwa wchodziło około 5 ha ziemi rolnej oraz około 2 ha łąk. F. W. uprawiała ziemniaki, buraki, owies, żyto, pszenicę, a także hodowała krowy, konie, świnie, kaczki i kury. M. S. wykonywał prace takie jak bronowanie, redlenie, pielenie oraz sadzenie. Pracował również przy wykopkach, przy żniwach, przy sianokosach oraz przy pracach związanych z obsługą zwierząt. Zimą ubezpieczony wyrzucał obornik, oporządzał zwierzęta i je karmił. Przeważnie w/ w czynności były realizował w wymiarze 12-14 godzin dziennie, jedynie zimą nieco krócej (zeznania świadków: K. Ś., k.

31 a.s. i K. B., k. 31 – 32 a.s., zeznania M. S., k. 32- 33 a.s., oświadczenie wnioskodawcy w sprawie braku dokumentów, k. 7 a.s., zeznania świadków z dnia 15 marca 2016r., k. 5 – 6 a.s.).

Ubezpieczony w zamian za pracę w gospodarstwie rolnym otrzymywał wyżywienie, nadto babka kupowała mu ubrania. Poza ubezpieczonym w gospodarstwie F. W. zamieszkiwała jej córka, która pomagała głównie w sprawach domowych. Przy pracach polowych oraz przy inwentarzu pracował przeważanie M. S. – jedynie nie doił krów, bo tym zajmowała się babka - wraz z babką. Zdarzało się, że pomagali sąsiedzi. Synowie babki ubezpieczonego uczyli się w tym czasie w szkołach na Ś. i nie pracowali w gospodarstwie (zeznania świadków: K. Ś., k. 31 a.s. i K. B., k. 31 – 32 a.s., zeznania M. S., k. 32- 33 a.s.).

W okresie od 12 stycznia 1974r. do 30 września 1978r. M. S. zatrudniony był w ZP (...) na stanowisku sterownika urządzeń wytwórczych mieszanek betonowych (świadectwo pracy, k. 5 t. I a.r.). Następnie od 5 października 1978r. do 31 marca 1995r. pracował w Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku kierowcy pojazdów ciężarowych o masie powyżej 3,5 t (świadectwo pracy, k. 7 t. I a.r.). Takie samo stanowisko zajmował również w okresie od 1 kwietnia 1995r. do 30 września 1998r., kiedy był zatrudniony w P.P.H.U. (...) Sp. z o.o. (zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, k. 9, 11 i 13 t. I a.r., świadectwo pracy, k. 15 t. I a.r.).

W dniu 1 sierpnia 1998r. ubezpieczony podjął zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) sp. z o.o. na stanowisku kierowcy – operatora samochodowej pompy do betonu i wykonywał je do dnia 31 grudnia 2002r. (zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, k. 17 t. I a.r.).

M. S. 13 listopada 2015r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wnioski o przyznanie prawa do emerytury. Do wniosku dołączył świadectwa pracy (wniosek o emeryturę wraz z załącznikami k. 1-25 t. II a.r.). Organ rentowy po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego ustalił, że ubezpieczony nie spełnił warunków wynikających z art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz.1227 ze zm.), tj. na dzień 1 stycznia 1999r. nie udokumentował wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego 25 lat. W związku z tym decyzją z dnia 11 stycznia 2016r., znak: (...), odmówił M. S. prawa do emerytury (decyzja ZUS z dnia 11 stycznia 2016r., k. 27 t. II a.r.).

Ubezpieczony w dniu 4 lutego 2016r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych ponowny wniosek o emeryturę, do którego dołączył zeznania świadków potwierdzające jego pracę w gospodarstwie rolnym babki F. W. (wniosek z dnia 4 lutego 2016r. wraz załącznikami, k. 1-19 t. III a.r.).

Organ rentowy po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego ustalił, że ubezpieczony nie spełnia wymogu dotyczącego okresu składkowego i nieskładkowego w wymiarze 25 lat. Z tych względów decyzją z dnia 17 lutego 2016r., znak: (...), powtórnie odmówił ubezpieczonemu prawa do świadczenia emerytalnego. Wydając wskazaną decyzję Zakład przyjął, że do stażu pracy nie może zostać uwzględniony okres pracy w gospodarstwie rolnym babki ubezpieczonego F. W. w okresie od dnia 1 lipca 1970r. do dnia 31 sierpnia 1970r. z uwagi na nieukończenia 16 lat oraz okres od dnia 1 września 1970r. do dnia 17 czerwca 1972r., tj. praktyczna nauka zawodu, ze względu na brak świadectwa pracy (decyzja ZUS z dnia 17 lutego 2016r., k. 25 t. III a.r.).

M. S. złożył odwołanie od decyzji organu rentowego z dnia 17 lutego 2016r. (odwołanie od decyzji ZUS z dnia 30 marca 2016r., k. 2 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów, które w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Ponadto Sąd uwzględnił zeznania świadków K. Ś. i K. B. oraz ubezpieczonego M. S., ponieważ były spójne i w znacznej części wskazywały na te same fakty i zdarzenia. Świadkowie i ubezpieczony w jednakowy sposób przedstawili rodzaje upraw i hodowli prowadzonej w gospodarstwie F. W. oraz wykaz prac przy jakich pomagał M. S., a także czas poświęcany na ich wykonywanie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie M. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 17 lutego 2016r., znak (...), jako zasadne podlegało uwzględnieniu.

W niniejszej sprawie spór między stronami postępowania dotyczy spełnienia przez ubezpieczonego warunków do otrzymania emerytury zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.). Przywołany przepis wskazuje, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn, oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 ustawy.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do Otwartego Funduszu Emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w Otwartym Funduszu Emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Dodatkowo, zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, aby mężczyzna mógł nabyć prawo do emerytury powinien:

1. posiadać 25-letni okres zatrudnienia, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia);
2. wykonywać pracę wymienioną w wykazie A (Prace w szczególnych warunkach, których wykonanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego), będącym załącznikiem do rozporządzenia;
3. osiągnąć wiek emerytalny wynoszący 60 lat (§ 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia) oraz
4. być zatrudnionym przez co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach (§ 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia).

W myśl stanowiska wyrażonego w orzecznictwie, w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, warunki nabycia prawa do wcześniejszej emerytury muszą być spełnione łącznie w chwili wydania decyzji przez organ rentowy. W postępowaniu odwoławczym od decyzji odmawiającej prawa do tego świadczenia, sąd ubezpieczeń społecznych ocenia legalność decyzji według stanu rzeczy istniejącego w chwili jej wydania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2006r., sygn. I UK 154/05).

W rozpatrywanej sprawie poza sporem było, że M. S. ukończył 60 lat, co nastąpiło z dniem 11 grudnia 2015r. Ponadto, niesporny był również fakt wykonywania przez niego pracy wymienionej w wykazie A rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego, przez wymagany okres 15 lat, co organ rentowy potwierdził już w decyzji z dnia 11 stycznia 2016r. Wskazał w niej, że staż pracy w warunkach szczególnych M. S. stanowi łącznie 18 lat i 9 miesięcy. Ponadto, ubezpieczony nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Sporne pozostawało zatem, czy ubezpieczony legitymował się wymaganym okresem składkowym i nieskładkowym.

Organ rentowy uwzględnił okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 24 lat, 11 miesięcy i 17 dni, wskazując iż niemożliwe jest wliczenie do okresu składkowego i nieskładkowego praktycznej nauki zawodu od 1 września 1970r. do 17 czerwca 1972r. z uwagi na brak świadectwa pracy. Organ rentowy nie uwzględnił również pracy M. S. w gospodarstwie rolnym babki F. W. od 1 lipca 1970r. do 31 sierpnia 1970r. z uwagi na nieukończenie wymaganych 16 lat.

M. S. w odwołaniu od decyzji organu rentowego wskazywał, że pracował w gospodarstwie rolnym babki również po ukończeniu 16 roku życia, w okresie od stycznia 1972r. do końca grudnia 1973r., pomagając właścicielce gospodarstwa rolnego we wszelkich pracach polowych oraz przy obsłudze inwentarza.

Odnosząc się do nieuwzględnienia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w/w spornego okresu wskazać należy, że art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej wskazuje, że przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również przypadające przed dniem 1 stycznia 1983r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5 – 7 są krótsze od okresu wymaganego do przyznania renty, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Zagadnienie, czy wykonywanie określonych czynności w gospodarstwie rolnym można uznać za okresy pracy w tym gospodarstwie, było wielokrotnie przedmiotem rozważań w orzecznictwie sądowym i w judykaturze, gdzie wykształcił się pogląd, że

o uwzględnieniu okresów pracy w gospodarstwie rolnym, sprzed objęcia rolników obowiązkiem opłacania składki na rolnicze ubezpieczenie społeczne domowników (tj. przed dniem 1 stycznia 1983r.) przy ustalaniu prawa do świadczeń emerytalno-rentowych, przesądza wystąpienie dwóch okoliczności: po pierwsze - wykonywanie czynności rolniczych powinno dotyczyć osoby bliskiej rolnikowi, która ukończyła 16 lat, pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa rolnego albo w bliskim sąsiedztwie, stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy, a po drugie - czynności te muszą być wykonywane w wymiarze nie niższym niż połowa ustawowego czasu pracy, tj. minimum 4 godziny dziennie (wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 28 maja 1997r., II UKN 96/96, OSNAP 1997/23/473; 19 grudnia 2000r., II UKN 155/00, OSNP 2002/16/394). Przy tym wskazać należy również na stanowisko Naczelnego Sądu Administracyjnego wyrażone w wyroku z dnia 5 października 2006r. w sprawie o sygn. akt I OSK 540/2006, które Sąd Okręgowy podziela, stwierdzające, że praca w gospodarstwie rolnym w czasie wolnym od zajęć szkolnych w okresie wakacji, ferii i innych wolnych dni, może być uznana za pracę w gospodarstwie rolnym w rozumieniu art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zaznaczyć jednak należy, że w orzecznictwie kładzie się nacisk na stałość wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym, co nie musi jeszcze oznaczać codziennego wykonywania czynności rolniczych, ale gotowość (dyspozycyjność) do podjęcia pracy rolniczej, z czym wiąże się też wymóg zamieszkiwania osoby bliskiej rolnikowi, co najmniej w pobliżu gospodarstwa rolnego (komentarz do art. 10 w/w ustawy, Kamil Antonów - Zakamycze 2004). Podobnie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 grudnia 2000r. (II UKN 155/00, OSNP 2002/16/394) przyjmując, że przy ustaleniu prawa do emerytury uwzględnia się okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, świadczonej przed dniem 1 stycznia 1983r. w wymiarze przekraczającym połowę pełnego wymiaru czasu pracy, także w czasie wakacji szkolnych (art. 10 ust. 3 w związku z art. 6 ust. 2 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Dz. U. Nr 162, poz. 1118 ze zm.).

Zdaniem Sądu Okręgowego ubezpieczony spełnia w/w warunki, co jednoznacznie potwierdza zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, bowiem po ukończeniu 16 lat, w okresie wakacyjnym i podczas ferii, w czasie gdy był jeszcze uczniem i potem po ukończeniu szkoły przez cały okres (nie tylko podczas ferii i wakacji), wykonywał prace w gospodarstwie rolnym babki, m.in. oporządzenie inwentarza (zwierząt) oraz czynności w polu przy wówczas powszechnym niewielkim usprzętowieniu i zmechanizowaniu prac gospodarskich i polowych. Czynności te – podczas ferii i wakacji, a po ukończeniu szkoły przez cały czas - miały charakter stały, gdyż były wykonywane codziennie z różnym nasileniem, ale na pewno nie mniejszym niż 4 godziny dziennie. Ubezpieczony był przy tym osobą bliską dla F. W., prowadzącej gospodarstwo rolne. Dodatkowo zamieszkiwał na terenie gospodarstwa. Wprawdzie zameldowany był w D., położonym około 3 kilometrów od wsi P., ale jak wynika z materiału dowodowego, podczas wakacji i ferii, a po ukończeniu szkoły niemal stale, mieszkał z babką. Do D. jeździł rzadko i nie na długo. Większą część czasu spędzał u babki, co jest wiarygodne, także w odniesieniu do okresu, gdy już do szkoły nie uczęszczał. Wówczas był osobą niepracującą, jego rodzice już nie żyli, a zatem w zamian za utrzymanie dostarczane przez babkę, mieszkał w jej gospodarstwie i tam pracował. Była to praca stała, która nie zawsze musi polegać na codziennym wykonywaniu czynności rolniczych, gdyż - na przykład ze względu na rodzaj produkcji - niekiedy nie będzie to nawet konieczne. Polega ona jednak na pewnej systematyczności i co najmniej na gotowości do wykonywania pracy rolnej, gdy jest to niezbędne rolnikowi prowadzącemu gospodarstwo. Stała praca w gospodarstwie rolnym wymaga również pewnego psychicznego nastawienia polegającego na wiązaniu się na określony czas z gospodarstwem rolnym. Ten aspekt jest bardzo istotny, ponieważ stały charakter pomocy w gospodarstwie rolnym może być

pojmowany w sposób o wiele bardziej racjonalny, przy rozumieniu "stałości" jako pozostawania w tym samym miejscu, trwałemu związaniu się z jakimś miejscem lub jakąś osobą, nieuleganiu zmianom (wyrok Sądu Najwyższego o sygn. akt II UK 42/06, publ. OSNP 2007/19-20/292). Pojmowana w ten sposób cecha "stałości" świadczy o istotnym znaczeniu nastawienia samego domownika na stałe świadczenie pracy w gospodarstwie rolnym i odpowiadającą temu nastawieniu niezmienną możliwość skorzystania z jego pracy przez rolnika prowadzącego gospodarstwo. Jak już było wskazywane może to dotyczyć nie tylko okresu ciągłego, w całym roku, ale i wakacji letnich czy ferii zimowych.

Wobec powyższego w stosunku do ubezpieczonego znajduje zastosowanie art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej, zgodnie z którym przypadające przed dniem 1 stycznia 1983r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym należało zaliczyć do ogólnego okresu ubezpieczenia. Chodzi o okresy pracy przypadające pomiędzy dniem 12 grudnia 1971r. (ukończenie 16 lat) a dniem 17 czerwca 1972r. (data ukończenia szkoły) – w czasie wakacji i ferii oraz o okres od 18 czerwca 1972r. do 30 grudnia 1973r. Ubezpieczony udowodnił tym samym ponad 25 – letni okres składkowy i nieskładkowy. Warunek, którego dotyczył spór, został więc spełniony i możliwe było przyznanie prawa do emerytury.

Jeśli chodzi zaś o okres praktycznej nauki zawodu, to nie mógł podlegać doliczeniu do stażu pracy M. S.. Zgodnie z art. 11 ust. 2 pkt 3 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, okresami równorzędnymi z okresami zatrudnienia jest wykonywanie przed dniem 1 stycznia 1975r. pracy na podstawie umowy o naukę zawodu, przyuczania do określonej pracy lub odbywania wstępnego stażu pracy (wyroki Sądu Apelacyjnego w Katowicach: z dnia 13 czerwca 2006 r., III AUa 250/05, Biul. SAKa 2007, nr 1; z dnia 14 czerwca 2006 r., III AUa 457/05, Biul. SAKa 2007, nr 1; z dnia 14 czerwca 2006 r., III AUa 455/05, Biul. SAKa 2007, nr 1), choć dopuszcza się również wykonywanie pracy w okresie uczęszczania do zasadniczej szkoły przysposobienia zawodowego, gdy uczniowie (młodociani pracownicy) byli w tym czasie przyjmowani do pracy i zatrudniani w celu przyuczenia do zawodu, a obowiązek pogłębiania wiedzy teoretycznej był realizowany ubocznie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2000r., II UKN 294/99, OSNAPIUS 2001, nr 9, poz. 322). W rozważanym przypadku taka sytuacja nie miała jednak miejsca, gdyż ubezpieczony uczęszczał do szkoły zawodowej, gdzie odbywał praktyczną naukę zawodu, ale nie zawierał jakiegokolwiek umowy w tym czasie i nie miał statusu pracownika młodocianego.

Stosownie do treści art. 4 ust. 2 pkt 1 dekretu z dnia 25 czerwca 1954r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 30, poz. 116 ze zm.), za pracowników w rozumieniu dekretu uważa się osoby uczęszczające do szkół przysposobienia zawodowego. Po reformie organizacji szkolnictwa zawodowego dokonanej uchwałą Prezydium Rządu Nr 448 z dnia 24 czerwca 1951r. w sprawie szkolenia zawodowego (Dz.U. Nr 59, poz. 776), w miejsce szkół dokształcających zawodowo przeznaczonych dla młodzieży pracującej podlegającej obowiązkowi dokształcania, wprowadzono szkoły przysposobienia zawodowego jako szkoły zawodowe niższego szczebla, mające za zadanie jedynie przysposobienie do zawodu. Ich ukończenie dawało tylko stopień kwalifikacyjny w odpowiednim zawodzie. Nauka w tych szkołach trwała od 4 do 11 miesięcy. Nosiły one nazwę "Szkoła Przysposobienia nr" i organizowane były dla młodzieży w wieku od 16 do 19 lat. Wzgląd na powyższe okoliczności przekonuje, iż (...) Szkoła (...) nie była szkołą przysposobienia zawodowego. W konsekwencji nie ma podstaw do uznania, by w związku z pobieraniem nauki w tej placówce ubezpieczony uzyskał status pracownika w rozumieniu powołanego art. 4 ust. 2 pkt 1 dekretu z dnia 25 czerwca 1954r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

Pomimo braku możliwości doliczenia ubezpieczonemu do stażu pracy okresu praktycznej nauki zawodu, sporny warunek dotyczący okresów składkowych i nieskładkowych, jakimi na dzień 1 stycznia 1999r. legitymuje się M. S., został spełniony. Po doliczeniu okresów pracy w gospodarstwie rolnym babki ubezpieczony posiada ponad 25 letni okres składkowy i nieskładkowy, a więc spełnił wszystkie warunki konieczne do przyznania emerytury.

Art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS stanowi, że świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

W rozważanym przypadku ubezpieczony złożył wniosek w lutym 2016r. W zaistniałej sytuacji, zgodnie z powołanym art. 129 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r., zasadne było przyznanie świadczenia od w/w miesiąca.

Reasumując, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał M. S. prawo do emerytury od dnia 1 lutego 2016r.

ZARZĄDZENIE

(...)